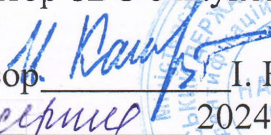

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧИННИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра пропедевтики терапевтичної стоматології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор ЗВО з наукової роботи,
ПДМУ І. Кайдашев
професор
«28» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ІНТЕГРАТИВНА СТОМАТОЛОГІЯ

(повна назва освітнього компонента)

для здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які
навчаються за освітньо-науковою програмою «Стоматологія»

Галузі знань:

22 – Охорона здоров'я

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальності:

221 – Стоматологія

(шифр і назва спеціальності)

Полтава – 2024

Робоча програма освітнього компонента «Інтегративна стоматологія» для здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-науковою програмою «Стоматологія».

28 серпня 2024 року – 33 с.

Розробники:

Ткаченко Ірина Михайлівна – д.мед.н., професор, завідувачка кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології Полтавського державного медичного університету.

Марченко Ірина Ярославівна – к.мед.н., доцент закладу вищої освіти кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології Полтавського державного медичного університету.

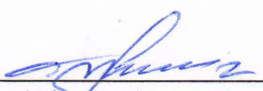
Робоча програма затверджена:

на засіданні кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології №15 від «05» квітня 2024 р.

Робоча програма затверджена на засіданні Вченої ради ПДМУ.

Протокол № 1 від “28” серпня 2024 р.

Учений секретар

(підпис)

В.Л. Філатова
(ініціали та прізвище)

ВСТУП

Освітній компонент «Інтегративна стоматологія» є складовою освітньо-наукової програми підготовки «Стоматологія» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти.

Освітній компонент є основним.

Викладається у 4 семестрі 2 року навчання в обсязі – 90 год (3 кредитів ECTS) зокрема: *лекції – 10 год., практичні 26 год. самостійна робота – 54 год.* У курсі передбачено 1 змістовий модуль та підсумковий модульний контроль. Завершується дисципліна заліком. Завершується освітній компонент – заліком.

Предметом є формування наукового мислення на основі теоретичних знань та практичної підготовки, оновлення, поглиблення ключових спеціальних компетентностей, а також отримання нових актуальних знань з сучасних проблем та досягнень стоматологічної науки питання сучасного представлення етіології, патогенезу, клінічних проявів, діагностики та диференційної діагностики захворювань зубів, тканин пародонта та слизової оболонки порожнини, методів їх лікування, а також загальнодержавних та індивідуальних профілактичних заходів щодо запобігання основних стоматологічних захворювань і також вивчення етіології, факторів ризику, патогенезу, клінічних проявів, диференційної діагностики, основних принципів лікування, профілактики захворювань щелепно-лищевої ділянки.

Зміст освітнього компонента. Освітній компонент «Інтегративна стоматологія» є базовим у підготовці здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня у ОНП «Стоматологія». Освітній компонент складається із лекційних та практичних занять, на яких будуть висвітлені питання збереження здоров'я зубів, органів і тканин порожнини рота, відновлення їх анатомічної форми та фізіологічної функції, клінічних проявів та ранньої діагностики захворювань у клініці терапевтичної, хірургічної, ортопедичної стоматології, з метою вивчення і узагальнення їх взаємозв'язку і взаємовпливу для подальшого запобігання їх виникнення та підходи до сучасного лікування запальних, травматичних, онкологічних (передракових, доброякісних та злоякісних пухлин), нейрогенних захворювань, дефектів та деформацій щелепно-лищевої локалізації.

Місце освітнього компонента (в структурно-логічній схемі підготовки фахівців відповідного напрямку): освітній компонент «Інтегративна стоматологія» є нормативним компонентом у циклі професійної і практичної підготовки.

Міждисциплінарні зв'язки: Міждисциплінарні зв'язки базуються на вивченні здобувачами ступеня доктора філософії анатомії людини, медичної біології, гістології, цитології та ембріології, патоморфології, фізіології, патофізіології, медичної і біологічної фізики, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології, клінічної фармакології та клінічної фармації, радіології та радіаційної медицини, пропедевтики внутрішньої медицини, що передбачає «вертикальну» інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Мета освітнього компонента – підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні, здобуття та поглиблення теоретичних знань та практичних навичок та інших компетентностей отриманих на додипломному та післядипломному (інтернатура) етапах освіти, формування знань щодо закономірностей сучасного перебігу патологічного процесу при захворюваннях щелепно-лицевої ділянки на основі вивчення етіологічних чинників, механізмів та факторів їх передачі, основних ланок патогенезу, виявлення взаємозв'язків між клінічними особливостями перебігу та станом імунної системи, ускладнень, що обтяжують їх перебіг, принципів діагностики та лікування цієї категорії хворих на теренах доказової медицини, які встановлені на основі освітньо-професійної програми доктора філософії, виховання навиків з науково-дослідної роботи, яка необхідна в подальшій лікувальній діяльності, а також формування наукового мислення на основі теоретичних знань та практичної підготовки, оновлення, поглиблення ключових професійних компетентностей, а також отримання нових актуальних знань з сучасних проблем та досягнень інтегративної стоматології, необхідних для професійної діяльності аспірантів відповідно до вимог системи якості підготовки кадрів для сфери охорони здоров'я.

Завдання освітнього компонента:

– здобувач повинен:

знати:

- основи законодавства про охорону здоров'я та директивні документи, що визначають діяльність органів та закладів охорони здоров'я;
- загальні питання організації стоматологічної служби в Україні;
- принципи лікування захворювань;
- тактику надання екстреної медичної допомоги;
- тактику ведення контингенту осіб, що підлягають диспансерному нагляду;
- організацію роботи лікарняно-поліклінічних відділень;
- організацію роботи швидкої та невідкладної допомоги населенню;
- організацію диспансерного нагляду;
- принципи дієтотерапії, фізіотерапії та лікувальної фізкультури;
- форми і методи санітарно-просвітньої роботи;
- концептуальні та методологічні підходи у стоматології на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій;
- загальні принципи та методи наук про здоров'я людини, основні тенденції їх розвитку, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних наукових розвідках у сфері стоматології та у викладацькій практиці;
- загальні принципи та методи досліджень у сфері охорони здоров'я, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері стоматології;

– основні напрямки сучасної стоматології, історію розвитку уявлень про природу захворювань і закономірності процесів, що відбуваються в організмі та безпосередньо у щелепно-лицевій ділянці;

– основні патологічні процеси і явища, що відбуваються в щелепно-лицевій ділянці, вивчення теорій, що пояснюють окремі аспекти етіології, патогенезу та механізмів розвитку захворювань;

– тактику клінічного підходу до аналізу та інтерпретації основних нозологій стоматологічних захворювань;

– основні і можливі причини виникнень стоматологічних захворювань і заходи первинної та вторинної профілактики;

– вивчення причин, механізмів розвитку та поширеності стоматологічних захворювань;

– клініко-патогенетичні методи обстеження пацієнтів стоматологічного профілю

– можливі ускладнення перебігу гострих і хронічних станів в стоматології;

– джерела науково-медичної інформації вітчизняних і зарубіжних передових досліджень з актуальних питань медицини .

вміти:

формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, статистичного аналізу даних, наявні літературні дані;

- застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу медико-біологічної інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи;

- розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти медичної направленості, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері медицини;

- планувати і виконувати дослідження зі стоматології та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, біоетики, належної клінічної

практики (GMP), критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань;

- розробляти та досліджувати моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері стоматології та у дотичних міждисциплінарних напрямках;

- виділяти й ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати

вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання;

- збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний і фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу;

- призначати й аналізувати додаткові методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань;

- визначати клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я;

- встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу;

- планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання виникнення та розповсюдження стоматологічних захворювань;

- аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової та індивідуальної, загальної і локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань;

- визначати підхід, план, вид і принцип лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами;

- визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами;

- визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами;

- проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я;

- визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу;

- аналізувати й оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів і комп'ютерних інформаційних технологій;

- оцінювати вплив довкілля на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками;

- формувати цілі й визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб;
- усвідомлювати й керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень;
- дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності;
- організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності;
- виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах;
- виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах;
- виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу;
- розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.

Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна (ОК)

Освітній компонент забезпечує набуття здобувачами наступних компетентностей компетентностей:

загальних:

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні задачі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.

фахових:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, та досягати наукових результатів, які створюють нові знання в стоматології і дотичних до неї суміжних напрямів медицини і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях.

СК02. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері стоматології та дотичні до них міждисциплінарні проекти.

СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та інноваційних проектів у сфері стоматології усно і письмово

державною мовою та однією з офіційних мов Європейського Союзу, оприлюднювати результати досліджень у провідних міжнародних наукових виданнях.

СК05. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики стоматології, виявляти проблеми, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі охорони здоров'я, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень в стоматології.

СК06. Здатність застосовувати сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК07. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї у сфері стоматології та з дотичних міждисциплінарних питань.

СК08. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (ОК)

Освітній компонент забезпечує набуття здобувачами наступних програмних результатів навчання:

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання зі стоматології та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про здоров'я людини, основні тенденції їх розвитку, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних наукових розвідках у сфері стоматології та у викладацькій практиці.

РН03. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень та прикладні проблеми стоматології державною та іноземними мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, статистичного аналізу даних, наявні літературні дані.

РН06. Застосовувати загальні принципи та методи досліджень у сфері охорони здоров'я, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та 7 спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері стоматології.

РН07. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти медичної направленості, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері медицини.

РН09. Планувати і виконувати дослідження зі стоматології та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, біоетики, належної

клінічної практики (GMP), критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань.

РН10. Розробляти та досліджувати моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері стоматології та у дотичних міждисциплінарних напрямках.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Дисципліна «Інтегративна стоматологія» є нормативною у підготовці здобувачів третього освітньо-наукового рівня з фаху стоматологія. Дисципліна складається із лекційних та практичних занять, на яких будуть висвітлені питання організації стоматологічної служби в Україні, поглиблене засвоєння спеціальності, оволодіння сучасними методами профілактики захворювань, клінічного обстеження, комплексного лікування та реабілітації стоматологічних пацієнтів, сучасними практичними методиками.

Особлива увага приділяється поглибленому вивченню різних розділів спеціальності, принципів деонтологічного підходу, методам всебічного обстеження та лікування пацієнтів, подачі експертних заключень.

Контроль знань і розподіл балів, які отримують здобувачі ступеня доктора філософії

- Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою.
- Оцінювання за формами контролю:

	Змістовий модуль	залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	72	50	122
Максимум	120	80	200

Для здобувачів ступеня доктора філософії, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – **122 бали**, для одержання іспиту обов'язково перескладання поточного контролю та/або індивідуальної самостійної роботи.

При цьому, кількість балів:

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою

При цьому, кількість балів:

0-79 відповідає оцінці «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

80-118 відповідає оцінці «незадовільно»;

122-128 відповідає оцінці «задовільно» («достатньо»);

130-138 відповідає оцінці «задовільно»;

140-158 відповідає оцінці «добре»;

160-178 відповідає оцінці «добре» («дуже добре»);

180-200 відповідає оцінці «відмінно».

Шкала відповідності:

За 200 – бальною шкалою		За чотирибальною шкалою	
A	180-200	5	відмінно

**СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕТА
«ІНТЕГРАТИВНА СТОМАТОЛОГІЯ»**

№ з/п Назва теми	Всього годин	Вид заняття		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота, очні консультації з теми дисертаційної роботи
	90	10	26	54
2 рік				
	90	10	26	54
IV семестр				
	90	10	26	54
1.	Організаційні підходи до надання стоматологічної допомоги в Україні. Менеджмент стоматологічної допомоги. Інтеграція правових аспектів в роботу лікарів-стоматологів		2	4
2.	Особливості організації стоматологічного прийому в екстремальних умовах сьогодення.		2	4
3.	Характеристика больового синдрому при різних ураженнях зубів.		2	
4.	Особливості додаткового обстеження хворого із каріесом та некаріозними ураженнями зубів.	2	2	4
5.	Морфофункціональні особливості структури тканин порожнини рота в пацієнтів різних вікових груп. Взаємозв'язок їх утворення, особливостей де- та мінералізації твердих тканин при різних патологічних станах в організмі. Особливості профілактичного впливу на різних етапах.	2	2	4
6.	Сучасні уявлення про	2	2	4

	етіологію, патогенез некаріозних уражень твердих тканин зубів у дітей. Діагностика, сучасні методи лікування				
7.	Хвороби твердих та м'яких тканин зуба. Захворювання тканин періодонту. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез та особливості лікування. Зв'язок стоматологічної патології з загальним станом організму			2	6
8.	Актуальні класифікації хвороб пародонта			2	6
9.	Захворювання слизових оболонок порожнини рота. Особливості встановлення діагнозу у пацієнтів з обтяженим соматичним станом. Сучасні методи лабораторної діагностики та лікування. Поняття циркадіадних ритмів, вплив на різні види стоматологічних патологій слизових оболонок.			2	6
10.	Ортопедична стоматологія, види ортопедичного лікування із застосуванням КТ-дослідження, внутрішньо ротових сканерів та фрезерів для виготовлення конструкцій		2	2	4
11.	Клінічні та патоморфологічні особливості перебігу і діагностики карієсу на яких базуються сучасні класифікації карієсу (ASDAS, CAMBRA, WHO та інші)			2	4
12.	Щелепо-лицева хірургія, зв'язок з загальною хірургією, сучасними		2	2	6

	лабораторними дослідженнями для встановлення діагнозу та оцінки лікувальних заходів				
13.	Мультидисциплінарний підхід до дитячого зубного протезування. Часткові знімні протези у дітей. Повні знімні протези у дітей. Особливості ортодонтичного лікування дітей при ускладнених дефектах зубних рядів. Залік.			2	2

Загальний обсяг – 90 год, в тому числі:

Лекцій – 10 год.

Практичні заняття – 26 год.

Самостійна робота – 54 год.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОГРАМА МОДУЛЯ ІНТЕГРАТИВНА СТОМАТОЛОГІЯ.

1. Організаційні підходи до надання стоматологічної допомоги в Україні. Менеджмент стоматологічної допомоги. Інтеграція правових аспектів в роботу лікарів-стоматологів
2. Особливості організації стоматологічного прийому в екстремальних умовах сьогодення.
3. Характеристика больового синдрому при різних ураженнях зубів.
4. Особливості додаткового обстеження хворого із карієсом та некаріозними ураженнями зубів.
5. Морфофункціональні особливості структури тканин порожнини рота в пацієнтів різних вікових груп. Взаємозв'язок їх утворення, особливостей де- та мінералізації твердих тканин при різних патологічних станах в організмі. Особливості профілактичного впливу на різних етапах.
6. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез некаріозних уражень твердих тканин зубів у дітей. Діагностика, сучасні методи лікування
7. Хвороби твердих та м'яких тканин зуба. Захворювання тканин періодонту. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез та особливості лікування. Зв'язок стоматологічної патології з загальним станом організму
8. Актуальні класифікації хвороб пародонта
9. Захворювання слизових оболонок порожнини рота. Особливості встановлення діагнозу у пацієнтів з обтяженим соматичним станом. Сучасні методи лабораторної діагностики та лікування. Поняття циркадіадних ритмів, вплив на різні види стоматологічних патологій слизових оболонок.
10. Ортопедична стоматологія, види ортопедичного лікування із застосуванням КТ-дослідження, внутрішньо ротових сканерів та фрезерів для виготовлення конструкцій
11. Клінічні та патоморфологічні особливості перебігу і діагностики карієсу на яких базуються сучасні класифікації карієсу (ASDAS, CAMBRA, WHO та інші)
12. Щелепо-лицева хірургія, зв'язок з загальною хірургією, сучасними лабораторними дослідженнями для встановлення діагнозу та оцінки лікувальних заходів
13. Мультидисциплінарний підхід до дитячого зубного протезування. Часткові знімні протези у дітей. Повні знімні протези у дітей. Особливості ортодонтичного лікування дітей при ускладнених дефектах зубних рядів. Залік.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ

ПРОГРАМА МОДУЛЯ ІНТЕГРАТИВНА СТОМАТОЛОГІЯ.

ТЕМА 1. Організаційні підходи до надання стоматологічної допомоги в Україні. Менеджмент стоматологічної допомоги. Інтеграція правових аспектів в роботу лікарів-стоматологів (6 год.)

Контрольні запитання

1. Структура стоматологічної служби України.
2. Показники для оцінки стану стоматологічної допомоги населенню.
3. Положення про встановлення гарантійного терміну та терміну служби на роботі при наданні стоматологічної допомоги в Україні.
4. Оцінка стану стоматологічної допомоги населенню, діяльності закладів і фахівців.
5. Облікові та звітні статистичні форми в стоматології, інструкції, терміни зберігання.
6. Методика проведення аналізу якісних та кількісних показників роботи лікаря-стоматолога, стоматологічного кабінету та стоматологічної поліклініки.

Самостійна робота. Юридичні аспекти діяльності лікаря-стоматолога у клініках різних форм власності. (2 год.) Етичні та деонтологічні підходи на стоматологічному прийомі. (2 год.)

Контрольні запитання

1. Професійні та правові аспекти діяльності лікаря-стоматолога.
2. Медична документація.
3. Захист прав пацієнта.
4. Аспекти управління конфліктами між лікарем-стоматологом і пацієнтом.
5. Юридичні критерії якості стоматологічної допомоги.
5. Основні принципи та поняття про медичну етику та деонтологію.
6. Категорії медичної етики.
7. Помилки в професійній діяльності медичних працівників, їх етичне та правове оцінювання.
8. Медична таємниця. Інформування пацієнта.
9. Ятрогенія.
10. Психологічні основи взаємовідносин та особливості спілкування лікаря з пацієнтом.
11. Деонтологія в стоматологічній діяльності.
12. Біоетичні проблеми в сучасній медицині.

ТЕМА 2. Особливості організації стоматологічного прийому в екстремальних умовах сьогодення. (6 год.)

Контрольні запитання

1. Організація та проведення амбулаторного стоматологічного прийому в екстремальних умовах.
2. Алгоритм роботи медичного закладу в екстремальних умовах.
3. Безпека медичного персоналу та пацієнтів.

Самостійна робота. Сучасні класифікації карієсу (2 год.). Помилки на етапі клінічного обстеження пацієнта з одонтопатологією (2 год.)

Контрольні запитання

1. Критичний огляд сучасних класифікацій карієсу.
2. Принципи побудови, недоліки формування класифікацій карієсу.
3. Практична спрямованість класифікацій карієсу.
1. Помилки, пов'язані з гіподіагностикою/пропущеним карієсом: відомі випадки, причини, особливості.
2. Пропущені діагнози при зосередженні на діагностиці карієсу.
3. Помилки, пов'язані з препаруванням при лікуванні карієсу, у т.ч. з вторинним карієсом.
4. Помилки, пов'язані з використанням адгезивних технік і фотополімерних технологій при відновленні карієсу вітальних та девітальних зубів.
5. Помилки при виконанні реставраційних робіт у фронтальних ділянках при карієсі.
6. Відомі ускладнення внаслідок помилок лікування карієсу/реставрацій: механізми розвитку.
7. Помилки, пов'язані із застарілими техніками лікування карієсу (лікувальні прокладки, непряме покриття пульпи, СІЦ та ін.).

ТЕМА 3. Характеристика больового синдрому при різних ураженнях зубів (2 год.)

Контрольні запитання

1. Розуміння поняття «біль». Механізм виникнення болю. Види болю.
2. Рецепторне поле органів порожнини рота, його особливості.
3. Шляхи передачі больового імпульсу.
4. Класифікація знеболювання в стоматології.
5. Премедикація. Її мета, види, засоби. Показання, протипоказання.
6. Види місцевої анестезії в стоматологічній практиці.
7. Основні схеми премедикації. Особливості її проведення на амбулаторному і стаціонарному прийомах.

ТЕМА 4. Особливості додаткового обстеження хворого із карієсом та некаріозними ураженнями зубів. (8 год.)

Контрольні запитання

1. Діагностична значимість основних методів обстеження хворих на карієс.
2. Допоміжні методи дослідження карієсу (термометрія; вітальне забарвлення; визначення електропровідності; транслюмінесценція; ТЕР-тест; гігієнічні індекси, рентгенографія, методи активної діагностики карієсу (лазерно-імунофлюорисцентні методи).

Самостійна робота. Диференціальна діагностика каріозних та некаріозних уражень зубів. (4 год.)

Контрольні запитання

1. Клініка, діагностика, диференційна діагностика початкового карієсу.

2. Клініка, діагностика, диференційна діагностика середнього карієсу ймовірно активного та неактивного.
3. Клініка, діагностика, диференційна діагностика глибокого карієсу ймовірно активного та неактивного.
4. Диференційна діагностика некаріозних уражень, що виникають до та після прорізування зубів.

Лекція 1. Обґрунтування вибору методу лікування карієсу та некаріозних уражень зубів. (2 год.)

Контрольні запитання та завдання:

1. Етіологічний та патогенетичний підходи до лікування карієсу.
2. Показання до проведення консервативного лікування карієсу.
3. Вибір оперативного методу лікування залежно від локалізації, розміру, перебігу каріозного процесу та виду пломбувального матеріалу.
4. Сучасні підходи до лікування некаріозних уражень зубів. Мета, засоби і методи лікування.
5. Сучасні методи лікування карієсу.
6. Показання до проведення неоперативного та зубозберігаючого оперативного способів лікування карієсу залежно ступеня тяжкості, активності карієсу, факторів ризику карієсу у конкретного пацієнта.
7. Положення сучасного стандарту та клінічної настанови

Тема 5 . Морфофункціональні особливості структури тканин порожнини рота в пацієнтів різних вікових груп. Взаємозв'язок їх утворення, особливостей де- та мінералізації твердих тканин при різних патологічних станах в організмі. Особливості профілактичного впливу на різних етапах (6 ГОД.)

Лекція(2 год.)

Морфофункціональні особливості структури тканин порожнини рота в пацієнтів різних вікових груп. Взаємозв'язок їх утворення, особливостей де- та мінералізації твердих тканин при різних патологічних станах в організмі

Самостійна робота (4 год.):

1. Виділити основні етапи ембріонального розвитку ЩЛД.
2. Періоди розвитку тимчасових та постійних зубів. Гістогенез. Амелогенез. Стадії амелогенезу.
3. Особливості первинної, вторинної профілактики, нововведення в веденні документації стоматологічних пацієнтів. Рентгенологічне дослідження норми опромінення для різних вікових груп.

Контрольні питання та завдання:

1. Профілактика, її види. Особливості проведення у пацієнтів різних вікових груп.
2. Назвіть періоди розвитку тимчасових і постійних зубів. Дайте поняття гістогенезу, амелогенезу, пов'яжіть їх особливості у пацієнтів, при наявності супутньої патології.
3. Назвіть, які бувають методики запису зубних формул.
- 4.3 якою метою використовують кілька методик запису зубної формули.

6.Складові стоматологічного огляду.

7.Назвіть з чого складається зовнішній стоматологічний огляд і перерахуйте варіанти норми та патології всіх складових.

9. Алгоритм огляду присінку порожнини рота, власне порожнини рота.

12.Назвіть суб'єктивні та об'єктивні методи діагностики при стоматологічному обстеженні.

Рекомендована література:

1. Профилактика стоматологических заболеваний: учеб.для студ. высших мед. учеб. закл. / Л.Ф. Каськова, Л.И. Амосова, А.А. Карпенко [и др.]; Под ред. проф. Л.Ф. Каськов. -Х.: Факт, 2011. -392с.
2. Современные средства экзогенной профилактики заболеваний полости рта / Л.А. Хоменко, Н.В. Биденко, Е.И. Остапко, В.И. Шматко. - К.: Книга плюс, 2001. -208с.
3. Harris E. Tooth-coding systems in the clinical dental setting// Dental Anthropology. - 2005. - 18(2). -С.43-49.
4. Ferguson J. The Palmer notation system and its use with personal computer applications// Br. Dent. J. -2005. -198(9). -С.551-553.
5. Lewis D. Dental notation// Br. Dent. J. -2000. -С.188, 230-231.
6. Blinkhorn A., Choi C., Paget H. An investigation into the use of the FDI tooth notation system by dental schools in the UK// Eur. J. Dent. Educ. -1998. -2(1). - С.39-41.
7. Sharma P., Wadhwa P. Evaluation of the FDI two-digit system of designating teeth// Quintessence Int. -1997. -10. -С.9-101.
8. Peck S., Peck L. A time for change of tooth numbering systems// Eur. J. Dent. Educ. -1993. -57. -С.643-647.
9. O'Connor J. Let's really standardize our tooth numbering system// Oper. Dent. - 1983. -8. -С.73-74.
10. Schwartz S., Stege D. Tooth numbering systems: a final choice// Ann. Dent. - 1977. -36. -С.99-106.
11. Keizer-Nielsen S. Federation Dentaire Internationale two-digit system of designating teeth// Int. Dent. J. -1971. -21. -С.104-106.
12. Keizer-Nielsen S. Two-digit system of designating teeth// Br. Dent. J. -1971.- 130. -С.215-216.

Тема 6. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез некаріозних уражень твердих тканин зубів у дітей. Діагностика, сучасні методи лікування (8 год).

Лекція (2 год)

Сучасні уявлення про етіологію, патогенез некаріозних уражень твердих тканин зубів у дітей. Діагностика, сучасні методи лікування.

Практичне заняття (2 год):

1. Гістогенез тимчасових і постійних зубів.
2. Основні причини виникнення вад твердих тканин зубів в період фолікулярного розвитку.

3. Основні фактори, що призводять до розвитку некаріозних уражень в ембріональному та постембріональному періодах.

Контрольні питання:

1. Чинники, що сприяють виникненню некаріозних уражень твердих тканин зубів у дітей.
2. Патогенез виникнення некаріозних уражень твердих тканин зубів у дітей.
3. Методи лікування некаріозних уражень твердих тканин зубів у дітей.

Самостійна робота (4 год.) Дослідити фактори ризику і захисту від карієсу за новітніми стандартами і протоколами.

Рекомендована література:

1. Некаріозні ураження зубів. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування / П.М. Скрипников, Т.П. Скрипнікова, О.О. Кулай, Л.І. Амосова, Н.В. Янко // Полтава, 2022. – 180с.
2. Cameron A.C. Handbook of Pediatric Dentistry, 5th Ed.: посібник / A.C. Cameron, R. P. Widmer. - India, Mosby, Elsevier, 2022. – 592 с.
3. Propaedeutics of therapeutic dentistry. The textbook for higher education applicants of dental and foreign faculties of higher education institutions of Ministry of health of Ukraine/ I.M. Tkachenko, I.Y. Marchenko, M.A. Shundryk, Z.Y. Nazarenko, S.A. Pavlenko, O.V. Pavlenkova, A.I. Sydorova, Y.Y. Vodoriz, N.M. Brailko / Magnolia 2006, 2023. – 416 p.

Тема 7. Хвороби твердих та м'яких тканин зуба. Захворювання тканин періодонту. Сучасні уявлення про етіологію, патогенез та особливості лікування. Зв'язок стоматологічної патології з загальним станом організму (8 годин).

Класифікація каріозних та некаріозних уражень твердих тканин зубів.

- Класифікації пульпітів
- Особливості будови та функції періодонту.
- Етіологія та патогенез періодонтитів
- Загальні принципи лікування захворювань м'яких та твердих тканин зубів.
- Взаємозв'язок та особливості перебігу різних форм патологічних станів порядок та особливості проведенні лікувальних заходів.

Практичні заняття (2 год):

1. Медикаментозна терапія в клініці терапевтичної стоматології: побічні реакції від лікарських засобів та механічних утручань при лікуванні захворювань м'яких тканин зуба.

2. Показання, особливості та показання до застосування консервативних методів лікування при наданні помочі при початкових форм захворювань пульпи зуба та тканин періодонту в умовах реформування медицини.

Завдання для самостійної роботи (6 год):

1. Методики пломбування кореневих каналів:

-заповнення кореневих каналів пастами за допомогою спіральних (ротаційних) каналонаповнювачів, техніка центрального штифта, техніка латеральної конденсації гуттаперчі, автоматичне теплове ущільнення (Me Spadden), заповнення каналів термопластичною гуттаперчею з центральним штифтом (Термофіл).

2. Особливості використання і новітні стоматологічні пломбувальні матеріали для obturaції кореневих каналів.

3. Захворювання твердих тканин зубів та особливості їх взаємозв'язку з захворюваннями м'яких тканин.

Контрольні питання:

1. Класифікація адгезивних систем

2. Показання до застосування адгезивних систем, особливості роботи з ними

3. Показання до застосування композитних матеріалів, особливості роботи з ними.

4. Навчитися по рентгенологічному знімку описувати стан коронки зуба, коренів і кореневих каналів, периапікальних тканин.

5. За описом рентгенологічного знімка поставити клінічний діагноз.

6. Лікувальні прокладки при захворюваннях твердих та м'яких тканин зубів.

Рекомендована література:

1. Терапевтична стоматологія: підручник у 4 т. Фантомний курс / [М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун та ін.] / За редакцією А.В. Борисенка. - Т 1. - К.: Медицина, 2009. - 400 с.

2. Терапевтична стоматологія: підручник у 2 т. / [А.К. Ніколішин, В.М. Ждан, А.В. Борисенко та ін.] / За редакцією А.К. Ніколішина. - Т.1. - Вид. 2. - Полтава: Дивосвіт, 2007. - 392 с.

3. Терапевтична стоматологія: підручник у 2 т. / [А.К. Ніколішин, В.М. Ждан, А.В. Борисенко та ін.] / За редакцією А.К. Ніколішина. - Т.2. - Вид.2 - Полтава: Дивосвіт, 2007. - 28.

4. Мельничук Г.М. Практична одонтологія: курс лекцій із карієсу та некаріозних уражень зубів, пульпіту і періодонтиту: навчальний посібник / Г.М. Мельничук, М.М. Рожко. - Івано-Франківськ, 2003. - 392 с.

5. Наказ МОЗ України "Про затвердження нормативів надання медичної допомоги та показників якості медичної допомоги" за №507 від 28.12.2002 р.

ТЕМА 8. Актуальні класифікації хвороб пародонта. (8 год.)

Контрольні запитання

1. Характеристика класифікації захворювань тканин пародонта та періімплантних тканин EFP & AAP World Workshop (2017)
2. Кореляції класифікації захворювань тканин пародонта та періімплантних тканин EFP & AAP World Workshop та класифікації М.Ф.Данилевського (2004).
3. Кореляції класифікації МКХ-11 перегляду та класифікації М.Ф.Данилевського (2004).
4. Позитивні сторони та недоліки наявних класифікацій хвороб пародонта.

Самостійна робота. Етіологічні та патогенетичні аспекти захворювань та уражень тканин пародонта. (6 год.)

Контрольні запитання

1. Сучасні уявлення про етіологію захворювань тканин пародонта.
2. Сучасні уявлення про патогенез захворювань тканин пародонта.
3. Відомі причини рецесії ясен.
4. Вплив системних захворювань на механізми виникнення та розвитку різних патологічних процесів у тканинах пародонта.

ТЕМА 9 Захворювання слизових оболонок порожнини рота. Особливості встановлення діагнозу у пацієнтів з обтяженим соматичним станом. Сучасні методи лабораторної діагностики та лікування. Поняття циркадіадних ритмів, вплив на різні види стоматологічних патологій слизових оболонок (6 годин).

Практичне заняття (2 год):

1. Особливості діагностики хвороб слизової порожнини рота у дорослих.
2. Підходи до систематики хвороб СОПР та губ.
2. Клінічні прояви первинної та симптоматичної патології СОПР.
3. Етіологічні підходи до лікування хворих на вторинну патологію СОПР.
4. Патогенетичне та симптоматичне обґрунтування лікування пацієнтів із патологічними змінами СОПР. Види фізичних факторів, показаних для діагностики стоматологічних захворювань.
5. Різновиди фізіотерапії в стоматологічній практиці.
6. Навчальні програми, впровадження здоров'язберігаючих технологій в практичну охорону здоров'я в умовах реформування медицини.
7. Поняття циркадіадних ритмів, вплив на різні види стоматологічних патологій слизових оболонок. Оцінити сучасні підходи до застосування лазерних технологій в стоматології.
8. Визначити можливості рефлексотерапії в стоматології.

Завдання для самостійної роботи (6 год).

1. Проаналізувати позитивні та негативні характеристики класифікацій хвороб слизової рота.
2. Скласти схеми лікування пацієнтів із первинними захворюваннями слизової рота.
3. Визначити підходи до курації хворих із вторинною патологією слизової оболонки порожнини рота.

Рекомендована література:

1. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія: підручник: У 4 т.- Т. 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота / М.Ф.Данилевський М.Ф., Борисенко А.В., Антоненко М.Ю. та ін.. – К. : Медицина, 2010. – 640 с.
2. Дерматостоматити / Г.С. Чучмай, Л.О. Цвих, С.С. Різник, Б.С. Гриник. – Львів, 1998. – 136 с.
3. Калюжна Л.Д., Білоклицька Г.Ф. Хвороби шкіри обличчя, слизової оболонки ротової порожнини та червоної облямівки губ. Навчальний посібник. – К.: Грамота, 2007. – 280 с.
4. Куроєдова В.Д., Коршенко В.О., Денисенко В.В. Проблеми ВІЛ/СНІДу в стоматології. – Полтава, 2010. – 96 с.
5. Петрушанко Т.О. Вірусні інфекції, прояви в щелепно-лицевій ділянці, фармакотерапія та профілактика: навчальний посібник / Т.О. Петрушанко, С.Ю. Чечотіна, Т.Д. Бублій. - Полтава, 2013. - 170 с.
6. Вишняк Г.Н. Диагностика и лечение заболеваний языка / Г.Н. Вишняк. – К.: Здоров'я. – 1983. – 128 с.
7. Протоколи надання медичної допомоги за спеціальностями „ортопедична стоматологія”, „терапевтична стоматологія”, „хірургічна стоматологія”, „ортодонтія”, „дитяча терапевтична стоматологія”, „дитяча хірургічна стоматологія”: Нормативне виробничо-практичне видання. – К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ „Медінформ”, 2007. – 236 с.
8. Електронний ресурс [http://dental-ss.org.ua/load /kniga_stomatologia /terapevticheskaja/8]
9. Електронний ресурс [http://www.stomatkniga.ru/index.php?start=48]
10. Електронний ресурс [http://stomatbook.blogspot.com/p/blog-page_14.html]
11. Електронний ресурс [http://mirknig.com/knigi/nauka_ucheba/ 1181309066-terapevticheskaya-stomatologiya-uchebnik.html]
12. Протоколи надання медичної допомоги за спеціальностями „ортопедична стоматологія”, „терапевтична стоматологія”, „хірургічна стоматологія”, „ортодонтія”, „дитяча терапевтична стоматологія”, „дитяча хірургічна стоматологія”: Нормативне виробничо-практичне видання. – К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ „Медінформ”, 2007. – 236 с.
13. https://topbooks.com.ua/osnovy-stomatologicheskoy-fizioterapii--pm-01--diagnostika-i-profilaktika-stomatologicheskikh-zabolevanij--uchebnoe-posobie.htm?gclid=Cj0KCQiA2b7uBRDsARIsAEE9XpGOouzyjnXDhiLOshbys44tZzKk3GPEoOghzq2Sb1kaZ_1NRhSQ_8gaAjBMEALw_wcB
14. <https://www.booksmed.com/stomatologiya/213-fizioterapiya-v-stomatologii-pastuxov-og-uchebno.html>

ТЕМА 10 Ортопедична стоматологія, види ортопедичного лікування із застосуванням КТ-дослідження, внутрішньо ротових сканерів та фрезерів для виготовлення конструкцій (8 годин).

Лекція (2 год). КТ дослідження, та його роль при встановленні діагнозу, вибору методу лікування та застосуванні внутрішньо ротових сканерів

Практичні заняття (2 год):

1. Нозологічні форми захворювань зубощелепної системи
2. Види діагнозу в ортопедичній стоматології
3. Сучасні технології виготовлення протезів.
4. Показання до зубного протезування.
5. Протипоказання до зубного протезування.
6. Методи підготовки порожнини рота до протезування
7. Психологічна підготовка хворих перед протезуванням.

Завдання для самостійної роботи (4 год):

1. Класифікація Ю.А.Петросова захворювань скронево-нижньощелепного суглоба.
2. Симптоми больового синдрому скронево-нижньощелепного суглоба.
3. Синдром Костена.
4. Причини виникнення артритів.
5. Диференційна діагностика між артритами та артрозами.
6. Невідкладна допомога у разі звичних вивихів нижньої щелепи.
7. Особливості ортопедичного лікування у разі захворювань скронево-нижньощелепного суглоба
8. Апарати, що використовують у разі лікування підвивихів та вивихів нижньої щелепи.
9. Заходи профілактики під час захворювань скронево-нижньощелепного суглоба.
10. Прогноз під час захворювань скронево-нижньощелепного суглоба.

Рекомендована література:

1. Біда В. І. Вплив рН ротової рідини на адаптацію пацієнтів до різних видів знімних протезів / В.І. Біда, П. О. Гурин, В. І. В'юницький // Современная стоматология. – 2012. – № 4. – С. 122–125.

2. Давиденко В. Ю. Бюгельне протезування: навчальний посібник / В. Ю. Давиденко, М. Я. Нідзельський, Г. М. Давиденко, В. В. Кузнецов, В. П. Чикор. – ГПІ «Астроя», Полтава, 2018. – с. 145.

3. Король Д.М. Клінічні і лабораторні особливості виготовлення металокерамічних протезів / Д.М. Король, М.О. Рамусь, М.Д. Король [та ін.] // Навчальний посібник. – 2017. – 125 с.

4. Король М.Д., Нідзельський М.Я., Король Д.М., Дорубець А.Д. «Вторинні деформації зубних рядів» (видання друге, виправлене). – Полтава, 2016. – 111 с.
5. Нідзельський М. Я. Кросворди з ортопедичної стоматології / М. Я. Нідзельський, М. Д. Король, Н. В. Цветкова [та ін.] // Навчальний посібник. – 2019. – с. 216.

Тема 11. Клінічні та патоморфологічні особливості перебігу і діагностики карієсу на яких базуються сучасні класифікації карієсу (ASDAS, CAMBRA, WHO та інші) (6год).

1. Основні фактори, що призводять до розвитку карієсу зубів у дітей різного віку.
2. Класифікація карієсу зубів у дітей різного віку.
3. Охарактеризуйте перебіг і діагностику карієсу зубів у дітей різного віку

Контрольні питання:

1. Які клінічні прояви карієсу зубів у дітей.
2. Закономірності клінічного перебігу карієсу тимчасових зубів в залежності від віку дитини.
3. Особливості перебігу карієсу в постійних зубах в залежності від етапу розвитку зубу.

Самостійна робота (4год).

Рекомендована література:

1. Карієс тимчасових зубів / Л.Ф. Каськова, О.С. Павленкова, Л.П. Уласевич // Полтава, ПП «Астроя», 2023. – 122с.
2. Cameron A.C. Handbook of Pediatric Dentistry, 5th Ed.: посібник / A.C. Cameron, R. P. Widmer. - India, Mosby, Elsevier, 2022. – 592 с.
3. Хоменко Л.В., Біденко Н.В. Ранній карієс тимчасових зубів: перспективи вирішення проблеми / Л.В. Хоменко, Н.В. Біденко // Клінічна стоматологія. - № 1-2, - 2021, С. 64-68
4. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: підручник / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, О.Ф. Несин та ін. — «Медицина», 2021, 2-е (перероблене і доповнене – 640 с.)
5. Algorithms of Practical Skills in Propaedeutics of Therapeutic Dentistry / Tkachenko I.M., Marchenko I.Y., Shundrik M.A. – Poltava: “ASMI”, 2021. – 160 p.

ТЕМА 12. Щелепо-лицева хірургія, зв'язок з загальною хірургією, сучасними лабораторними дослідженнями для встановлення діагнозу та оцінки лікувальних заходів (10 годин).

Лекція (2 год.): Щелепо-лицева хірургія, зв'язок з загальною хірургією, сучасними лабораторними дослідженнями

Практичні заняття (2 год):

- 1) Межі лицевого відділу голови. Кістковий скелет. Зовнішні орієнтири.
- 2) Форми та типи обличчя. Вікові та статеві особливості топографії обличчя.
- 3) Пошарова будова обличчя.
- 4) Привушно-жувальна ділянка. Топографія привушної залози.
- 5) Топографія підщелепної слинної залози.
- 6) Щічна ділянка.
- 7) Мімічні м'язи.
- 8) Клінічна анатомія жувальних м'язів.
- 9) Артеріальна система обличчя.
- 10) Венозний відтік від лицевого відділу голови.
- 11) Зв'язок венозної системи обличчя з синусами твердої мозкової оболони.
- 12) Іннервація зубів.
- 13) Лімфатична система голови.

Завдання для самостійної роботи (6 год):

1. Невідкладна допомога при непритомності, колапсі, епілептичному нападі.
2. Невідкладна допомога при шоках (анафілактичному, інфекційно-токсичному, кардіогенному).
3. Діагностика і невідкладна допомога при комах (гіпо-, гіперглікемічній).
4. Методика проведення непрямого масажу серця і штучної вентиляції легенів.
5. Проведення інтенсивної терапії та реанімаційних заходів при травмі та запальних процесах щелепно-лицевої ділянки.
6. Діагностика, невідкладна терапія в разі розвитку анафілактичного шоку.
7. Профілактика анафілактичного шоку.
8. Лікування під час інтоксикації анестетиками місцевої дії.
9. Лікування під час інтоксикації адреналіном.
10. Діагностика, невідкладні заходи при колапсі.
11. Лікування та профілактика при пошкодженні кровоносних судин. Тактика дій лікаря під час поломки ін'єкційної голки. Профілактика.

Контрольні питання та завдання:

- 1) Клітковинні простори обличчя.
- 2) Клінічне значення клітковинних просторів обличчя.
- 3) Приноскові пазухи, їх топографія.
- 4) Ділянка рота, ділянка губ.
- 5) Ротова порожнина.
- 6) Скровоно-нижньощелепний суглоб, зв'язки. Кровообіг та іннервація.
- 7) Розвиток зубо-щелепно-лицевої системи.
- 8) Молочні та постійні зуби. Формули зубів. Кількість зубів.

- 9) Анатомотопографічні особливості будови окремих зубів.
- 10) Види знеболювання на верхній щелепі.
- 11) Види знеболювання на нижній щелепі.
- 12) Анатомо-фізіологічне обґрунтування операцій при ушкодженнях скронево-нижньощелепного суглоба.
- 13) Анатомо-фізіологічне обґрунтування операцій на приносових пазухах
- 14) Оперативні втручання на обличчі.
- 15) Анатомо-фізіологічні обґрунтування розрізів на обличчі.
- 16) Анатомо-фізіологічне обґрунтування вагосимпатичної блокади.
- 17) Анатомо-фізіологічне обґрунтування раціональних розрізів дна ротової порожнини при гнійних ураженнях.

Рекомендована література:

- 1) Півторак В.І. Клінічна анатомія трійчастого та лицевого нервів. Вегетативні вузли лиця. Місцеве знеболювання / В.І.Півторак, М.П.Булько. – Вінниця, 2012. – 136 с.
- 2) Топоров Г.М. Клінічна анатомія та оперативна хірургія гнійно-запальних процесів голови та шиї / Г.М.Топоров, М.С.Скрипніков, О.М.Проніна [та ін.]. – Полтава, 2002. – 100 с.
- 3) Бурых М.П. Клиническая анатомия мозгового отдела головы / М.П.Бурых, И.А.Григорова. – Харьков, 2002. – 240 с.
- 4) Горішний Б.М. Щелепно-лицьова хірургія екстремальних ситуацій / Б.М.Горішний, О.В.Рибалов, Л.М.Саяпіна. – Полтава, 2000. – 221 с.

Тема 13 . Мультидисциплінарний підхід до дитячого зубного протезування. Часткові знімні протези у дітей. Повні знімні протези у дітей. Особливості ортодонтичного лікування дітей при ускладнених дефектах зубних рядів (4 год)

Контрольні запитання та завдання:

1. Часткові знімні протези у дітей. Показання до виготовлення часткових зубних протезів у дітей та підлітків.
2. Вибір конструкції зубних протезів з урахуванням віку хворого, локалізації та розміру дефектів зубних рядів, характеру обмеження дефекту та його топографії. Особливості конструювання, способи фіксації, порядок заміни, ускладнення і їх причини.
3. Матеріали, які використовують при виготовленні часткових дитячих протезів і вимоги до них.

Самостійна робота (2 год). Повні знімні протези у дітей. Показання до виготовлення повних знімних протезів у дітей, порядок заміни, ускладнення і їх причини. Вимоги до матеріалів, які використовують при виготовленні дитячих повних протезів.

Література:

1. Фліс П. С. «Ортодонтія». – Київ-Вінниця, Нова книга, 2007. –312 с.
2. Смаглюк Л. В. Базовий курс з ортодонтії / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, А. М. Білоус. – Полтава, Бліц Стайл, 2019. – 195 с.
3. Головка Н. В. «Ортодонтія». – Полтава, 2003. – 296 с.
4. Дитяче зубне протезування: підручник / Фліс П. С., Тріль С. І., Вознюк В. П.; за ред. проф. П. С. Фліса. – К.: В.С.В. Медицина, 2010. –200 с.
5. Рожко М.М., Попович З.Б., Курєдова В.Д. та ін.Стоматологія: підручник: У 2 кн. - Кн.1 за ред. проф. Рожко М.М. К.: ВСВ «Медицина»4 2013. 872 с.

Інформаційні ресурси

1. Pubmed. – Режим доступу: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>
2. Google Scholar – Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/>
3. BASE. – Режим доступу: <https://www.base-search.net/>
4. European Journal of Orthodontics. – Mode of access: <https://academic.oup.com/ejo>
5. Angle Orthodontist. – Mode of access: <http://www.angle.org/?code=angf-site>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Підготуйте короткий огляд літературних джерел, що висвітлюватиме питання впровадження новітніх наукових розробок у практику охорони здоров'я за темою Вашого дослідження (напряом дитячої стоматології, включаючи дитячу терапевтичну і хірургічну стоматологію, ортодонтію, ортопедичної, хірургічної стоматології та терапевтичної стоматології (захворювання твердих і м'яких тканин зубів, особливості ендодонтичного лікування та вибору медикаментозних препаратів для лікування; захворювань тканин пародонту та слизових оболонок).
2. Підготуйте повідомлення про можливості використання додаткових методів дослідження, які використовуються в стоматологічній практиці на сучасному етапі розвитку:
 1. 3D комп'ютерна діагностика верхньої та нижньої щелеп;
 2. сегментарна 3D комп'ютерна діагностика при ендодонтичному лікуванні ;
 3. магнітно-резонансне дослідження при патологічних станах в СНЩС;
 4. ультразвукове дослідження шкіри, при хірургічних утручаннях в ЩЛД;
 5. мікробіологічних, при захворюваннях тканин пародонту та слизової оболонки порожнини рота;
 6. спектрофотометричних;
 7. полярографічних;
 8. імунологічних;
 9. будь-яких інших методів, пов'язаних із Вашим дослідженням.
3. Проведіть пошук за темою Вашої дисертації базах даних The Cochrane Collaboration, ClinicalTrials.gov, TRIP (Turning Research Into Practice) Database Plus, National Guideline Clearinghouse, Pubmed. Результати пошуку структуруйте, проаналізуйте та подайте у вигляді таблиці, блок-схеми тощо.
4. На основі отриманих в результаті ваших досліджень даних (експериментальних, лабораторних, клінічних) підготуйте статтю та подайте її до друку у журнали, що цитуються у Scopus.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Профілактика, її види. Особливості проведення у пацієнтів різних вікових груп.
2. Періоди розвитку тимчасових і постійних зубів. Поняття гістогенезу, амелогенезу, пов'яжіть їх особливості у пацієнтів, при наявності супутньої патології.
3. Складові стоматологічного огляду.
4. Алгоритм огляду присінку порожнини рота, власне порожнини рота.
5. Назвіть суб'єктивні та об'єктивні методи діагностики при стоматологічному обстеженні.
6. Класифікація каріозних та некаріозних уражень твердих тканин зубів.
7. Класифікації пульпітів.
8. Особливості будови та функції періодонту.
9. Етіологія та патогенез періодонтитів
10. Загальні принципи лікування захворювань м'яких на твердих тканин зубів.
11. Взаємозв'язок та особливості перебігу різних форм патологічних станів порядок та особливості проведенні лікувальних заходів.
12. Медикаментозна терапія в клініці терапевтичної стоматології: побічні реакції від лікарських засобів та механічних утручань при лікуванні захворювань м'яких тканин зуба.
13. Показання, особливості та показання до застосування консервативних методів лікування при наданні помочі при початкових форм захворювань пульпи зуба та тканин періодонту. в умовах реформування медицини.
14. Класифікація адгезивних систем.
15. Показання до застосування адгезивних систем, особливості роботи з ними
16. Показання до застосування композитних матеріалів, особливості роботи з ними.
17. Лікувальні прокладки при захворюваннях твердих та м'яких тканин зубів.
18. Клінічні прояви первинної та симптоматичної патології СОПР.
19. Етіологічні підходи до лікування хворих на вторинну патологію СОПР.
20. Патогенетичне та симптоматичне обґрунтування лікування пацієнтів із патологічними змінами СОПР. Види фізичних факторів, показаних для діагностики стоматологічних захворювань.
21. Різновиди фізіотерапії в стоматологічній практиці.
22. Поняття циркадіадних ритмів, вплив на різні види стоматологічних патологій слизових оболонок.
23. Сучасні підходи до застосування лазерних технологій в стоматології.
24. Причини виникнення артритів.
25. Диференційна діагностика між артритами та артрозами.
26. Невідкладна допомога у разі звичних вивихів нижньої щелепи.

27. Особливості ортопедичного лікування у разі захворювань скронево-нижньощелепного суглоба
28. Апарати, що використовують у разі лікування підвивихів та вивихів нижньої щелепи.
29. Заходи профілактики під час захворювань скронево-нижньощелепного суглоба.
30. Клітковинні простори обличчя.
31. Клінічне значення клітковинних просторів обличчя.
32. Приноскові пазухи, їх топографія.
33. Ділянка рота, ділянка губ. Ротова порожнина.
34. Скронево-нижньощелепний суглоб, зв'язки. Кровообіг та іннервація.
35. Розвиток зубо-щелепно-лицевої системи.
36. Види знеболювання на верхній щелепі.
37. Види знеболювання на нижній щелепі.
38. Анатомо-фізіологічне обґрунтування операцій при ушкодженнях скронево-нижньощелепного суглоба.
39. Анатомо-фізіологічне обґрунтування операцій на приноскових пазухах.

ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література:

1. Терапевтична стоматологія: Підручник для студентів стоматологічного факультету вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / За ред. Анатолія Ніколішина – Вид. 2-ге, виправлене і доповнене. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 680 с.
2. Терапевтична стоматологія: У 4-х т. — Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис: Підручник для студ. стомат. ф-тів. мед. ЗВО. — 3-тє вид. Рекомендовано МОЗ / За ред. А.В. Борисенка. — К., 2020. — 592 с.
3. Dental caries. Pulpitis. Apical periodontitis. Oral sepsis: a textbook (M.Yu. Antonenko, Yu. Romanova, S.A. Shnayder [et al.]; ed. by A.V. Borysenko. — Odesa: Astro, 2015. — 314 p.
4. Іваницький І.О. Гіперчутливість зубів: навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / І.О. Іваницький, О.С. Іваницька, Т.О. Петрушанко. – Полтава: Дивосвіт, 2019. – 108 с.
5. Клінічні прояви та диференційно-діагностичні критерії некаріозних уражень зубів / С.І. Бойцанюк, О.П. Андрієшин, Н. В. Манащук, Н. В. Чорній // Навчальний посібник. - Тернопіль: ТДМУ. - Укрмедкнига, 2019. - 112 с.
6. Мінімально-інвазивні методики лікування карієсу: навчально-методичний посібник для лікарів-інтернів, лікарів-стоматологів та студентів стоматологічного факультету / І. І. Соколова, С. І. Герман, Т. В. Томіліна, Н. М. Савельєва, В. В. Олейнічук. – Харків : ХНМУ, 2019. – 44 с.

7. Некаріозні ураження зубів. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування / П.М. Скрипников, Т.П. Скрипнікова, О.О. Кулай, Л.І. Амосова, Н.В. Янко // Полтава, 2022. – 180с.
8. Петрушанко Т.О., Островська Л.Й., Іленко Н.М. Клінічний практикум із терапевтичної стоматології: Навчальний посібник / Т.О. Петрушанко, Л.Й. Островська, Н.М. Іленко. – Київ: «Центр учбової літератури», 2019. – 259 с.
9. Профілактика стоматологічних захворювань: підруч. для студ. стом. факул. закл. вищої мед. освіти / [Л. Ф. Каськова, Л. І. Амосова, О. О. Кулай та ін.]; за ред. проф. Л. Ф. Каськової.; УМСА. стереотипне видання. – Львів.: ІПІ "Магнолія 2006", 2019. – 404 с.
10. Флюороз зубів переможений. Монографія. / Ніколішин А.К. Іленко Н.М., Костиренко О.П., Ніколішина Е.В., Ніколішин І.А. / За редакцією професора А.К. Ніколішина. – Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс». – 2018. – 134 с;
11. Флюороз зубів: наукове обґрунтування методик естетичного лікування / Ніколішин І.А., Марченко А.В., Іленко Н.М., Ніколішина Е.В. – Полтава, 2023. – 148 с.
12. Aschheim K.W., Dale B.G. Esthetic Dentistry. A clinical Approach to Techniques. – 2 nd Ed. – 2000. – 812 p.
13. Clinical practice on Therapeutic stomatology for IV students. Educational Methodical textbook for stomatology department students of medical educational establishments of III-IV accreditation levels / Petrushanko T.O., Nikolishin A.K., Ilenko N.M., Nikolishina E.V., Ivanitsky I.O. – Kyiv: "Centr uchbovoy literatury", 2018. – 288 p.
14. Stomatology: textbook: in 2 books. Book 2 / M.M. Rozhko, I.I. Kyrylenko, O.H. Denysenko et al.: edited by M.M. Rozhko. - Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2018. – 960 p.
15. Harris E. Tooth-coding systems in the clinical dental setting// Dental Anthropology. -2005. -18(2). -C.43-49.
16. Ferguson J. The Palmer notation system and its use with personal computer applications// Br. Dent. J. -2005. -198(9). -C.551-553.
17. Lewis D. Dental notation// Br. Dent. J. -2000. -C.188, 230-231.
18. Blinkhorn A., Choi C., Paget H. An investigation into the use of the FDI tooth notation system by dental schools in the UK// Eur. J. Dent. Educ. -1998. -2(1). -C.39-41.
19. Sharma P., Wadhwa P. Evaluation of the FDI two-digit system of designating teeth// Quintessence Int. -1997. -10. -C.9-101.
20. Peck S., Peck L. A time for change of tooth numbering systems// Eur. J. Dent. Educ. -1993. -57. -C.643-647.
21. O'Connor J. Let's really standardize our tooth numbering system// Oper. Dent. - 1983. -8. -C.73-74.
22. Schwartz S., Stege D. Tooth numbering systems: a final choice// Ann. Dent. - 1977. -36. -C.99-106.
23. Keizer-Nielsen S. Federation Dentaire Internationale two-digit system of designating teeth// Int. Dent. J. -1971. -21. -C.104-106.

24. Keizer-Nielsen S. Two-digit system of designating teeth// Br. Dent. J. -1971.-130. -C.215-216. 4. Dental caries. Pulpitis. Apical periodontitis. Oral sepsis: a textbook (M.Yu. Antonenko, Yu. Romanova, S.A. Shnayder [et al.]; ed. by A.V. Borysenko. — Odesa: Astro, 2015. — 314 p.
25. Periodontal and Oral Mucosa Diseases: in 2 volumes. — Volume 2: textbook (IV a. l.) / A.V. Borysenko, L.V. Lynovytska, O.F. Nesyn et al.; edited by A.V. Borysenko. - 2018. - 624 p.
26. Borysenko A.V. Periodontal diseases / A.V. Borysenko, Yu.G.Romanova, A.F.Nesyn [et al.]; ed. by A.V.Borysenko, Yu.G.Romanova. – Odessa: ONMedU, 2017. – 212 p.
27. Н. Белікова, Т. Петрушанко, О. Беліков Принципи біомеханіки шинування рухомих зубів. - LAP LAMBERT Academic Publishing, 2019. – 197 с.
28. Біденко Н.В., Борисенко А.В., Васильчук О.В. та ін.. Алгоритми виконання стоматологічних і медичних маніпуляцій для підготовки до Державної атестації студентів 5 курсу за спеціальністю «Стоматологія». – Київ: Книга-плюс, 2017. – 455 с.
29. Іваницький І.О. Гіперчутливість зубів: навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / І.О. Іваницький, О.С. Іваницька, Т.О. Петрушанко. – Полтава: Дивосвіт, 2019. – 108 с.
30. Ендокринологія у стоматологічній практиці: навчальний посібник/ за ред.д.мед.н., професора Л.Є.Бобирьової, д.мед.н., професора А.К.Ніколішина. – Полтава, Видавець Говоров С.В., 2021. – 176 с.
31. Кеннет Ітон, Філіп Овер Практична пародонтологія: 2-е видання. – К.: Медицина, 2023. – 312 с.
32. Клінічні прояви та диференційно-діагностичні критерії некаріозних уражень зубів / С.І. Бойцанюк, О.П. Андрійшин, Н. В. Манащук, Н. В. Чорній // Навчальний посібник. - Тернопіль: ТДМУ. - Укрмедкнига, 2019. - 112 с.
33. Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Каррансою: 14-е видання: в 2-х томах / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован, Івонн Л. Ернандез-Капіла та ін. - К.: Медицина, 2024. – 1280 с.
34. Некаріозні ураження зубів. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування / П.М. Скрипников, Т.П. Скрипнікова, О.О. Кулай, Л.І. Амосова, Н.В. Янко // Полтава, 2022. – 180с.
35. Пародонтологія / за ред. А. В. Борисенка/ Том 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології. – Київ: Медицина, 2020.- 456 с.
36. Петрушанко Т.О., Островська Л.Й., Іленко Н.М. Клінічний практикум із терапевтичної стоматології: Навчальний посібник / Т.О. Петрушанко, Л.Й. Островська, Н.М. Іленко. – Київ: «Центр учбової літератури», 2019. – 259 с.
37. Професійна гігієна порожнини рота: монографія / П. М. Скрипников, С. А. Шнайдер, Т. А. Хміль [та ін.]- Полтава: АСМІ, 2021.-107 с.
38. Профілактика стоматологічних захворювань: підруч. для студ. стом. факул. закл. вищої мед. освіти / [Л. Ф. Каськова, Л. І. Амосова, О. О. Кулай та ін.]; за ред. проф. Л. Ф. Каськової.; УМСА. стереотипне видання. – Львів.: ПП "Магнолія 2006", 2019. – 404 с.

39. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонта: Навч. посіб. для мед. ун-тів, інст., акад. Рекомендовано Вченою радою НМУ О.О. Богомольця / За ред. А.В. Борисенка. — К., 2018. — 504 с.
40. Clinical practice on Therapeutic stomatology for IV students. Educational Methodical textbook for stomatology department students of medical educational establishments of III-IV accreditation levels / Petrushanko T.O., Nikolishin A.K., Ilenko N.M., Nikolishina E.V., Ivanitsky I.O. — Kyiv: "Centr uchbovoy literatury", 2018. — 288 p.
41. Harty's Endodontics in Clinical Practice / ed. B. S. Chong; il. Antbits. - 7th ed. — Edinburg; London; New York etc.: Elsevier, Saunders, 2017. - XIV, 333 p.
42. Odell E. W. Cawson's Essentials of Oral Pathology and Oral Medicine / E.W. Odell. - 9th ed. - Edinburg: Elsevier, 2017 (Great Britain). - XVIII, 545 p.
43. Stomatology: textbook: in 2 books. Book 2 / M.M. Rozhko, I.I. Kyrilenko, 4.H. Denysenko et al.: edited by M.M. Rozhko. - Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2018. — 960 p.
44. Протоколи надання медичної допомоги за спеціальностями „ортопедична стоматологія”, „терапевтична стоматологія”, „хірургічна стоматологія”, „ортодонтія”, „дитяча терапевтична стоматологія”, „дитяча хірургічна стоматологія”: Нормативне виробничо-практичне видання. — К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ „Медінформ”, 2007. — 236 с.
45. Біда В. І. Вплив рН ротової рідини на адаптацію пацієнтів до різних видів знімних протезів / В.І. Біда, П. О. Гурин, В. І. В'юницький // Современная стоматология. — 2012. — № 4. — С. 122–125.
15. Електронний ресурс [http://dental-ss.org.ua/load /kniga_stomatologia /terapevticheskaja/8]
16. Електронний ресурс [http://stomatbook.blogspot.com/p/blog-page_14.html]
17. Електронний ресурс [http://mirknig.com/knigi/nauka_ucheba/ 1181309066-terapevticheskaya-stomatologiya-uchebnik.html]
- 18..https://topbooks.com.ua/osnovy-stomatologicheskoy-fizioterapii--pm-01--diagnostika-i-profilaktika-stomatologicheskikh-zabolevanij--uchebnoe-posobie.htm?gclid=Cj0KCQiA2b7uBRDsARIsAEE9XpGOouzyjnXDhiLOshbys44tZzKk3GPEoOghzq2Sb1kaZ_1NRhSQ_8gaAjBMEALw_wcB
- 19.<https://www.booksmed.com/stomatologiya/213-fizioterapiya-v-stomatologii-pastuxov-og-uchebno.html>